

Posudek práce

předložené na Matematicko-fyzikální fakultě
Univerzity Karlovy v Praze

- posudek vedoucího   posudek oponenta
 bakalářské práce   diplomové práce

Autorka: Kateřina Jarkovská

Název práce: Anihilační a kreační operátory v teorii Lieových algeber a ve fyzice

Studijní program a obor: fyzika, obecná fyzika

Rok odevzdání: 2016

Jméno a tituly oponenta: Mgr. Libor Křížka, Ph.D.

Pracoviště: Matematický ústav UK

Kontaktní e-mail: krizka@karlin.mff.cuni.cz

Odborná úroveň práce:

- vynikající   velmi dobrá   průměrná   podprůměrná   nevyhovující

Věcné chyby:

- téměř žádné   vzhledem k rozsahu přiměřený počet   méně podstatné četné   závažné

Výsledky:

- originální   původní i převzaté   netriviální kompilace   citované z literatury   opsané

Rozsah práce:

- veliký   standardní   dostatečný   nedostatečný

Grafická, jazyková a formální úroveň:

- vynikající   velmi dobrá   průměrná   podprůměrná   nevyhovující

Tiskové chyby:

- téměř žádné   vzhledem k rozsahu a tématu přiměřený počet   četné

Celková úroveň práce:

- vynikající   velmi dobrá   průměrná   podprůměrná   nevyhovující

Slovní vyjádření, komentáře a připomínky oponenta:

Práce studuje realizace klasických Lieových algeber pomocí anihilačních a kreačních operátorů, které hrají velmi významnou roli v kvantové mechanice a kvantové teorii pole. Z matematického pohledu se jedná o realizaci Lieových algeber pomocí diferenciálních operátorů, někdy také označovanou jako „free field realization“.

Autorka se v rámci své bakalářské práce musela seznámit s některými oblastmi teorie Lieových algeber, které přesahují rámec základního kurzu. Přestože se jedná převážně o kompilační práci, je nutno poznamenat, že je značně netriviální.

Je třeba zmínit, že některé pasáže jsou napsány trochu nepřesně. Když se mluví o unitární reprezentaci Heisenbergovy algebry na prostoru $L^2(\mathbb{R}^d)$, tak by se mělo spíše mluvit o reprezentaci na Schwartzově prostoru $S(\mathbb{R}^d)$. Na straně 17 dole z rovnice $0=uB(v,w)-vB(u,w)$ neplyne, že $u=0=v$, neboť i pro $u=v$ je rovnice splněna. Na straně 44 uprostřed má být zřejmě místo komutátoru mezi N_j a f_j a mezi N_j a f_j^* antikomutátor.

Případné otázky při obhajobě a náměty do diskuze:

Jak upravit argument na straně 17 dole, který je špatně?

V části 1.5.1 se mluví o vektorovém prostoru W a o podmnožině operátorů prostoru $\text{End}(W)$. Tyto operatory mají splňovat kanonické komutační relace pro bosonové anihilační a kreační operatory. Čtenář získá dojem, že si za prostor W a podmnožinu operátorů $\text{End}(W)$ může zvolit cokoliv, což není pravda. Pokud $d=1$, jaký je nejmenší (ve smyslu dimenze) možný prostor W , aby bylo splněno, že operátory a_1 a a_1^* splňují kanonické komutační relace pro bosonové operátory?

Práci

doporučuji

nedoporučuji

uznat jako bakalářskou.

Navrhuji hodnocení stupněm:

výborně velmi dobře dobře neprospěl/a

Místo, datum a podpis oponenta: Praha, 14.6. 2016, Libor Křížka

